

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: **S. M.**
státní příslušnost Ukrajina,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR,**
sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2021 č. j. OAM-23/LE-VL17-VL16-2021, o udělení mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal přezkoumání v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo rozhodnuto, že jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany se podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítá jako zjevně nedůvodná. Žalobce vyslovil názor, že v jeho případě Ukrajinu za bezpečnou zemi původu považovat nelze. V žalobě tvrdil, že pochází z oblasti, která se nenachází v části kontrolované proruskými separatisty. Má však za to, že jeho žádost o mezinárodní ochranu neměla být odmítnuta jako zjevně nedůvodná, ale měla být meritorně posouzena. Žalobce odkázal na čl. 37 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) a vyslovil názor, že z uvedeného ustanovení vyplývá, že pokud část území určité země nesplňuje uvedené podmínky, nelze celou tuto zemi považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu procedurální směrnice. Vzhledem k tomu, že Česká republika na seznam bezpečných zemí původu zařadila Ukrajinu s výjimkou určitých oblastí, je zřejmé, že tyto oblasti nenaplnují uvedená kritéria. Z toho důvodu však nelze považovat za bezpečnou zemi Ukrajinu ani jako celek. Žalobce v žalobě provedl srovnání se zněním staré procedurální směrnice z 1. 12. 2005 a uvedl, že ta výslovně umožňovala i označení pouze určité části země za bezpečnou. Na rozdíl od ní však nová procedurální směrnice takovou úpravu výslovně neumožňuje, z čehož on dovozuje, že takovou právní úpravu nelze přijmout. Dále namítal, že i pokud by soud dospěl k závěru, že lze za bezpečnou označit i část země, která splňuje podmínky stanovené procedurální směrní, pak způsob, jakým tuto část vymezuje vyhláška č. 328/2015 Sb., považuje za neurčitý. Konstatoval, že podle této vyhlášky se za bezpečnou nepovažuje, kromě poloostrova Krym, pouze ta část Doněcké a Luhanské oblasti, která je pod kontrolou proruských separatistů. Takové neurčité vymezení však dle něho nelze akceptovat. Rozsah okupované části se totiž může v čase měnit. Žalobce uvedl, že v jeho případě nelze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. To, že ozbrojený konflikt je v současné době geograficky limitován pouze na tzv. linii dotyku, totiž neznamená, že tento konflikt neovlivňuje i další území.
2. Žalobce dále uvedl, že kromě toho v rámci řízení prezentoval i individuální důvody žádosti o mezinárodní ochranu, konkrétně sdělil obavy z výkonu vojenské služby a jeho případného nasazení jako tankisty ve válce. Uznal, že v řízení neposkytl žádný písemný či jiný důkaz, ovšem svou část důkazního břemene unesl poskytnutím věrohodné výpovědi. Žalovaný měl povinnost shromáždit dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu, které jsou relevantní ve vztahu k tvrzením žadatele. Žalovaný však tuto povinnost nesplnil. Vycházel toliko z Informace OAMP – Ukrajina: Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, stav: srpen 2020. V této zprávě navíc žalovaný odkázal pouze na zcela obecné informace, které žádným způsobem nesouvisí s důvody jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Navíc se převážně jedná o informace, jejichž autorem je sám žalovaný. Informace, které žalovaný shromáždil, jsou nedostatečné. Žalobce dále poukázal na to, že v průběhu správního řízení uváděl, že na Ukrajině se obává represe stran nehody a s tím souvisejícím vyhrožováním i ze strany policie, přičemž v jeho případě je policie spojena s účastníkem nehody, a proto má za to, že v jeho případě je vnitřní ochrana nemožná. Není pochyb o tom, že korupce na Ukrajině představuje jeden z nejzásadnějších vnitrostátních problémů současnosti. Problémem korupce je zejména její charakter. Nejedná se totiž o nahodilé korupční incidenty, ale o zakořeněnou a dlouhotrvající

charakteristiku fungování celého státu a jeho složek. Pro řadového občana je tato skutečnost nejvíce citelná v přístupu k jeho právům v souvislosti s jednáním policie a soudů. Vadné jednání ze strany policie potvrzuje více zdrojů, z nichž plyne, že špatné zacházení ze strany policie je systematické, policie se často ani nevěnuje podnětům, které jsou jí adresovány. Žalobce v žalobě dále popisoval korupční praktiky. Žalobce namítal, že za situace, kdy v průběhu řízení tvrdil, že původce pronásledování je spjat s ukrajinskou policií, tudíž země původu mu není schopna poskytnout účinnou ochranu, bylo povinností správního orgánu nejprve s ohledem na informace o zemi původu, které si obstaral a jeho specifickou situaci, posoudit, je-li vůbec možné po něm požadovat, aby žádal ochranu u vnitrostátních orgánů. Napadené rozhodnutí se však nikterak nezabývá aktuální situací v zemi původu ve vztahu ke korupci. Již jen tímto postupem došlo k porušení § 3 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a dále ust. § 50 odst. 3 a odst. 4 správního řádu, neboť žalovaný nezohlednil skutečnosti hovořící v jeho prospěch a nepřihlédl ke všemu, co vyšlo v řízení najevo.

3. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Žalovaný v podrobnostech odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, jehož stěžejní závěry v písemném vyjádření citoval a také k jednotlivým námitkám žalobce odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Zdůraznil, že charakteristickým znakem řízení o azylu v případě bezpečných zemí původu oproti jiným obdobným azylovým řízením je zvýšení důkazního břemene ve vztahu k žadatelům. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Je povinností žadatele azylově relevantní skutečnosti nejen tvrdit, ale zejména tato tvrzení doložit, pro což je již pouhá výpověď zcela nedostačující. K obavám žalobce z nástupu na vojenskou službu žalovaný odkázal na závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku č. j. 6 Azs 209/2020 – 29 a další judikaturu. K námitce ohledně dokumentu Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu žalovaný citoval závěry z rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 1 Azs 105/2008 – 81. Žalovaný zdůraznil, že žalobce ve vlasti nikdy neměl žádné problémy se státními orgány. Za jediný důvod, mu objektivně bránící v návratu do vlasti, označil osobní problémy kvůli dopravní nehodě, a to s účastníkem dopravní nehody, který požaduje kompenzace a s tím spojenou obavu z možného neoprávněného trestního postihu. Jinak se do vlasti hodlá vrátit. Žalovaný uvedl, že případné problémy se soukromými osobami nelze považovat za azylově relevantní. K jeho tvrzení o podezření z uplácení policie a námitce přednesené v rámci úkonu seznámení s podklady, že s doloženými informacemi o Ukrajině nesouhlasí s tím, že pro něho situace v jeho zemi špatná, žalovaný konstatoval, že žalobce má možnost v případě jakýchkoliv problémů v zemi původu využít ochrany kompetentních orgánů vlasti a to včetně institutu Úřadu ombudsmana, který na Ukrajině dohlíží na dodržování lidských práv prostřednictvím kanceláře Národního preventivního mechanismu. Od 27. 11. 2018 na Ukrajině působí Státní úřad pro vyšetřování, který má v gesci vyšetřování trestných činů příslušníků vyšetřovacích orgánů. Žalovaný tak považuje žalobcem prezentované potíže na Ukrajině za azylově irelevantní a plně řešitelné za pomoci ukrajinského právního řádu.

4. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“),

v mezích žalobních bodů. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). v souladu s ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl soud o žalobě bez nařízení jednání.

5. Ze správního spisu bylo zjištěno, že dne 2. 2. 2021 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Následně poskytl údaje k podané žádosti a sdělil, že je státním příslušníkem Ukrajiny, vyznává pravoslavnou víru, naposledy žil ve městě Zdolbunov v Rovenské oblasti. Nikdy nebyl členem žádné politické strany nebo hnutí a žádné politické přesvědčení nemá. Do roku 2012 bydlel ve městě Rivne v Rovenské oblasti, od měsíce prosince 2012 do prosince 2013 žil v Kalininském v Doněcké oblasti, následně žil v Kyjevě v Kyjevské oblasti. Do České republiky cestoval přes Polsko. Z Ukrajiny vycestoval v únoru 2015 a v polovině února 2015 přijel na území České republiky. K zdravotnímu stavu prohlásil, že bere léky na vysoký krevní tlak. Žádost o mezinárodní ochranu odůvodnil tvrzením, že v roce 2012 měl na Ukrajině nehodu, při níž se nikomu nic nestalo. Účastník nehody byl v nemocnici pouze týden, proto se dle jeho názoru nejednalo o trestný čin. Dotyčný chtěl nové auto a zaplatit pobyt v nemocnici. Ve vlasti mu hrozilo trestní stíhání kvůli dopravní nehodě. Kamarád jej informoval telefonicky o tom, že je v pátrání. Jaký je stav řízení, neví. V rámci vyšetření svých problémů na Ukrajině se na nikoho neobrátil se žádostí o pomoc, k čemuž dodal, že by to nemělo smysl. Žalobce potvrdil, že ve vlasti nebyl nikdy trestně stíhán a že ani neměl ani žádné konkrétní problémy se státními či bezpečnostními orgány. Rovněž neměl problémy s vycestováním z vlasti. Žalobce rovněž uvedl, že si myslí, že zmíněný účastník dopravní nehody uplatil policii. K předestřené možnosti bránit se cestou využitím služeb advokáta žalobce prohlásil, že toto nechce, že v tuto možnost nevěří a že nemá peníze. Soud v podrobnostech odkazuje na zjištění z pohovoru se žalobcem, jak jsou tato uvedena v napadeném rozhodnutí, neboť tato korespondují s obsahem správního spisu.
6. Žalovaný při posuzování žádosti žalobce vycházel především z jeho výpovědi a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. Konkrétně vycházel z Informace OAMP – Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, stav: srpen 2020, z Informace OAMP – Ukrajina – situace v zemi – politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby, ze dne 25. 4. 2020 a z Informace OAMP – Ukrajina – vnitřně vysídlené osoby – Aktuální počty, legislativa, postavení ve společnosti, státní a nestátní asistence, ze dne 20. 2. 2019.
7. Ze správního spisu se podává, že v souladu s § 36 odst. 3 správního řádu, byla žalobci dána možnost se v rámci seznámení s podklady rozhodnutí shora uvedenými, seznámit se s informacemi, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich získání. Žalobce této možnosti využil a následně reagoval prohlášením, že je to pohádka, že to neodpovídá skutečnosti a pokud by ta situace byla dobrá, tak by se vrátil domů. Nesouhlasí ani s jednou, ani s druhou informací. V rámci možnosti navrhnout doplnění podkladů žalobce nic nedoložil. Na dotaz, zda chce uvést nějaké skutečnosti nebo nové informace, které by měl vzít správní orgán v úvahu při posouzení jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, odpověděl, že situace na Ukrajině je pro něho špatná a že již všechno uvedl v pohovoru.

8. Podle ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
9. Podle ust. § 2 vyhl. č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších cizinců, Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Ukrajinu s výjimkou poloostrova Krym a části Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.
10. Podle ust. § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, pro účely tohoto zákona se rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1) ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, 3) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, 4) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
11. Krajský soud předně odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu např. na usnesení č. j. 5 Azs 23/2013-19, na rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008-70 a citované ust. § 16 odst. 2 zákona o azylu, z něhož plyne, že se předem vybrané země původu považují za bezpečné, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Krajský soud souhlasí s žalobcem, že zařazení země mezi bezpečné země je vyvratitelnou domněnkou. K tomu soud dále odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 66/2008-70, v němž soud konstatoval, že „označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu“. Ukrajina je podle § 2 vyhl. č. 328/2015 Sb., na seznamu zemí, které Česká republika považuje s výjimkou výše označených oblastí, za bezpečné. Bylo proto na žalobci, aby prokázal opak. V dané věci však žalobce neuvedl žádné konkrétní skutečnosti, z nichž by bylo možno usuzovat na hrozbu pronásledování v zemi původu, a tedy nepovažovat Ukrajinu ve vztahu k osobě žalobce za bezpečnou zemi původu.
12. Krajský soud souhlasí se závěry žalovaného vyjádřenými na straně čtyři až pět napadeného rozhodnutí. Především žalobce prohlásil, že pochází z města Rivne v Rovenské oblasti, naposledy pobýval ve městě Kyjev, a že fakticky žil v západní Ukrajině, tedy v oblastech pod správou ukrajinské ústřední vlády a nevztahuje se na něj výjimka definovaná ve výše citované vyhlášce Ministerstva vnitra. Žalobce sám výslovně prohlásil, že ve své vlasti nikdy neměl žádné problémy se státními orgány, nebyl politicky aktivní a za jediný důvod mu objektivně bránící v návratu do vlasti označil osobní problémy kvůli dopravní nehodě a to s účastníkem dopravní nehody, který požaduje po něm kompenzace a dále vyslovil s tím spojenou obavu z možného neoprávněného trestního postihu. Sdělil, že se jinak do vlasti hodlá vrátit. Krajský soud předesílá, že zamítnutí žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany podle výše uvedeného § 16 odst.

2 zákona o azylu je vázáno na splnění dvou podmínek. První podmínkou je to, že žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu. Tato podmínka byla v daném případě splněna. Druhou podmínkou je pak to, že žadatel neprokáže v řízení o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Soud souhlasí s žalovaným, že případné problémy se soukromými osobami nelze považovat za azylově relevantní, neboť jejich důvodem není žalobcova rasa, pohlaví, náboženství, národnost apod. Žalobcem tvrzené problémy s účastníkem dopravní nehody nelze považovat za problémy se státními institucemi. Pokud žalobce vyslovil ničím nepodložené podezření z uplácení policie a obecně tvrdil, že pro něho je situace v jeho zemi špatná, souhlasí soud s názorem žalovaného, že žalobce v případě jakýchkoliv problémů v zemi původu má možnost využít ochrany kompetentních orgánů vlasti, včetně institutu Úřadu ombudsmana. Nadto, jak plyne z podkladů pro rozhodnutí, od listopadu 2018 na Ukrajině působí Státní úřad pro vyšetřování, který mu v gesci vyšetřování trestných činů příslušníků vyšetřovacích orgánů. Shodně jako žalovaný, i dle názoru soudu, žalobcem prezentované potíže na Ukrajině jsou azylově irelevantní a plně řešitelné za pomoci ukrajinského právního řádu. Za takové situace není důvod pochybovat o závěru žalovaného, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. Akceptovat nelze ani námitku žalobce, že jako bezpečnou zemi původu lze označit pouze celou zemi, která splňuje podmínky uvedené v čl. 37 procedurální směrnice a že vzhledem k tomu, že Česká republika na seznam bezpečných zemí původu zařadila Ukrajinu s výjimkou určitých oblastí, že je zřejmé, že tyto oblasti nenaplňují uvedená kritéria, a nelze proto považovat za bezpečnou zemi původu ani Ukrajinu jako celek. Takovýto závěr nelze učinit výkladem čl. 37 odst. 1 citované procedurální směrnice. Nic o tom, že by konkrétní země s výjimkou určitých oblastí nebylo možno považovat za bezpečnou zemi původu z procedurální směrnice rozhodně dovodit nelze, o čemž také vypovídá i bohatá judikatura Nejvyššího správního soudu. K tomu soud dále uvádí, že Česká republika v souladu s citovanou procedurální směrnicí využila možnosti neposuzovat bezpečnost země případ od případu, ale přijmout vnitrostátní seznam bezpečných zemí, což obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu. Z § 86 odst. 4 zákona o azylu vyplývá povinnost žalovaného k pravidelnému přezkumu seznamu bezpečných zemí původu, přičemž žalovaný tak má činit nejméně jedenkrát v kalendářním roce. Přehodnocení označení Ukrajiny, s výjimkou označených oblastí, jako bezpečné země původu by se pak muselo projevit v novelizaci prováděcí vyhlášky. Soud současně zdůrazňuje, že je na žadateli, aby prokázal, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, tedy že právě v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou. Pro takové prokázání musí předložit závažné důvody, kterými zpochybní pro svůj konkrétní případ existenci jednotlivých charakteristik bezpečné země původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Jen tak může dojít k vyvrácení uvedené domněnky, v důsledku čehož označení země původu jako bezpečné pak již není směrodatné. Uvedeným požadavkům pro unesení důkazního břemene a břemene tvrzení však žalobce v posuzované věci nedostál, jak výše uvedeno.

13. Krajský soud na základě shora uvedeného žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

14. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému prokazatelně v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 30. 6. 2021

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně